

Пяничук М.С.,
курсант факультету підготовки
фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Христова Ю.В.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВИБОРЦЯ ЗА ДЕМОНСТРАЦІЮ ЗМІСТУ СВОГО ВОЛЕВИЯВЛЕННЯ

Сучасна практика розвитку форм безпосередньої демократії довела, що вільне волевиявлення людей може забезпечити лише таємність голосування, яка сьогодні визнана загальноновизнаним принципом виборчого права в демократичних країнах.

Актуальність наукового дослідження питань щодо юридичної відповідальності за порушення таємниці голосування обумовлена значною кількістю встановлених працівниками Національної поліції фактів здійснення виборцем фото- та відеозйомки свого волевиявлення в кабінці для голосування, які залишились поза увагою законодавця.

Проблемам законодавчого забезпечення таємниці голосування та її охорони приділяло увагу багато фахівців у галузях конституційного та кримінального права, але попри це під час кожних наступних виборів використовуються нові способи незаконного впливу на виборця під час голосування, у тому числі шляхом порушення таємниці голосування, що вказує на невідповідність чинного законодавства сучасній практиці виборчого процесу. Тож наразі це питання залишається актуальним і потребує подальшого науково-теоретичного осмислення та вирішення.

Недоліки чинної редакції диспозиції ст. 159 КК України спричинюють неоднозначне її тлумачення не тільки науковцями, але й юристами-практиками. Наприклад, деякі з них вважають, що показати іншій особі свій виборчий бюлетень з результатами голосування – означає порушити таємницю голосування [1].

Ми не погоджуємось з такою юридичною оцінкою дій виборців, які добровільно продемонстрували зміст свого волевиявлення, оскільки об'єктом

злочину, передбаченого ст. 159 КК України є активне виборче право громадян в частині забезпечення таємниці їх волевиявлення [2]. В свою чергу, реалізація принципу таємності голосування спрямована на те, щоб виключити контроль за волевиявленням виборця з боку виключно сторонніх осіб.

Слід також зазначити, що у випадку виявлення фактів здійснення виборцем фото- та відеозйомки свого волевиявлення поширеною є практика складання працівниками Національної поліції протоколів про адміністративне правопорушення за ст. 212-10 КУпАП за порушення обмежень щодо ведення передвиборної агітації [3]. Проте у разі не встановлення спеціальної мети, яка полягає у тому, щоб власним прикладом закликати інших виборців голосувати за певного кандидата, його дії щодо фото- та відеозйомки, демонстрації свого волевиявлення не містять ознак зазначеного правопорушення.

Підсумовуючи сказане, слід наголосити на необхідності удосконалення законодавства України про кримінальну відповідальність у сфері кримінально-правової охорони виборчих прав громадян та потребі здійснення подальших наукових розвідок задля ефективного вирішення означеної проблеми.

1. Фото заповненого бюлетеня є порушенням таємниці голосування – МВС. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-elections/2661843-foto-zapovnenogo-buletena-e-porusennam-taemnici-golosuvanna-mvs.html>

2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2341-14>.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 – 212-21) : Закон України від 07.12.1984 р. в редакції від 20.10.2019 р. / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>